

Robanov kot

Ob zgornjem toku Savinje se v grebene Savinjskih ali Kamniških Alp vrezujejo tri ledeniške doline. Najbolj znana med njimi je prav gotovo Logarska dolina, mnogo manj je obiskana najmanjša, divji Markov kot, za tretjo – Robanov kot – pa je značilna neokrnjena podoba skladne kulturne krajine.

Ko se peljemo v Logarsko dolino, se pred Rogovilem le za hip pokaže značilni koničasti vrh Ojstrice, za gozdnatimi pobočji pa sploh ne zaslutimo doline. Pri Rogovilcu zavijemo levo in premagamo strni ledeniški vršaj Bele, hudounega pritoka Savinje. Kolovozna pot nas vodi skozi smrekov gozdlič, nato pa se nam pri Govčevi kmetiji odpre veličastna panorama proti Ojstrici in Krofički.

Kdor bo prvič na Solčavskem, bo občudoval mogočhte samotne kmetije. V dolini je še Roban, na sončna in z izvirki bogata južna pobočja pa so se tja do 1200 metrov uredili še Vršniki, Haudeji in Knezi. Presenetijo nas mogočna poslopja, ki svrtačajo skupaj kar majhno naselje. V bližini so še njive, travniki in pašniki, obdajata pa jih gozd, sredi katerega so si predniki trmaso izsilili življenjski prostor. V stavbnem izročilu, narečju in še ohranjenih običajih bomo opazili veliko koroških posebnosti, ki mnogokrat prevladajo nad savinjskimi. Do leta 1894, ko ni bilo ceste med Ljubnim in Solčavco, so se Solčavani preko Pavličevega sedla in Črne povezavali s Korošci.

Kmetije vztrajajo v Robanovem kotu že okoli tisoč let, kar dokazujejo hišna imena, saj jih v malodane današnji obliki najdemo že v urbariju iz leta 1426. V tem tisočletju so naravne sile in naseljenci oblikovali današnji Robanov kot: samotne kmetije s celki, kilometer dolg Travnik, planina v Kotu, široko prodišče Bele, vse skupaj pa obdajajo veličastne stene Krževnika, Poljskih Devic, Velikega vrha, Blekov, Ojstrice, Krofičke in Strelovca.

Mного dragocenega gradiva, ki priča o nekdanjem življenju, navadah Solčavcov, zlasti pa o tesni povezanosti z naravo, je iztrgal pozabi Joža Vršnik – Robanov (1900–1973). Tenkočutno je znal prisluhniti svetu okoli sebe in svoja doživljanja zapisati v preprostem, a bogatem domačem jeziku. Ljubezen do Robanovega kota se kaže tudi v Joževih prizadevanjih za ohranitev Kota, saj je mnogo prispeval, da je od leta 1950 zavarovan kot krajinski park.

Sicer pa si Robanov kot ogledte sami! Prav gotovo bo že sprehod od Rogovilca do Robana prijetno doživetje, vredno pa ga je podaljšati še za eno uro do planine v Kotu. Oglasite se še pri kmetih od kmetij, spoznali boste njihovo tradicionalno gostoljubnost, domače dobrote, morda pa bodo zazvenele tudi citre. Planinci bodo lahko nadaljevali pot na Korošice, Ojstrico ali Strelovec, prijeten je tudi izlet do obnovljene partizanske bolnišnice Medvejak.

Robanov kot doživljajmo nevsiljivo, šele takrat nam bo razkril svoje vrednote. Zato ga obiščimo peš, zapirajmo lese, kadar je živina na paši, ne hodimo po nepokošeni travi, ne puščajmo smeti in ne trgajmo cvetja!

Robanov travnik, v ozadju Ojstrica

